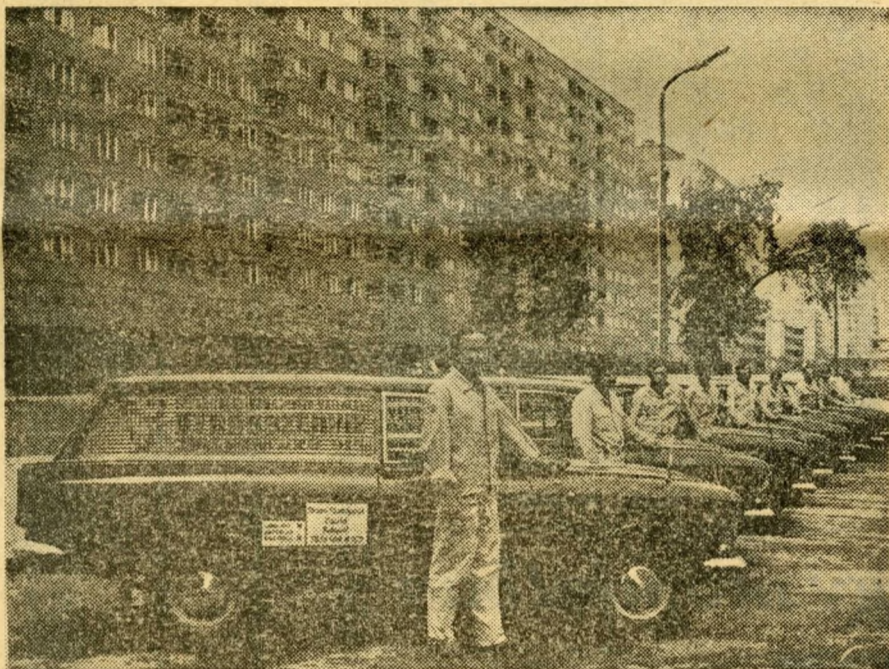

20 éves a Fővárosi Felvonójavító Vállalat

A „függőleges közlekedés”
őre, gondozója

A gyors szerviz gépkocsijai

Valljuk be őszintén, a villamosok és az autóbuszok — tehát a vízszintes tömegközlekedési eszközök — zsúfoltsága és egyéb kényelmetlensége okozta bosszúságok után legtöbbet a felvonók — szaknyelven mondva, a függőleges közlekedési eszközök — esetenkénti üzembiztosaiért mérgelődünk legtöbbet. Teljesen érthetően. Az „emeletmásházát” a fiatalabb korosztály sem nagyon kedveli, az idősebbeknél viszont létkérdés, hogy a liftek zavartalanul működjenek.

A fővárosban jelenleg csaknem tízezer felvonó működik. Közülük mintegy háromezer — a régi budapesti házakban — meglehetősen elavult. Selejtezésük, kicserélésük azonban — a szűkös anyagi lehetőségek miatt — eléggé vontatott. Az újonnan épült lakóépületek — különösen a társas- és öröklakásoknál — az okoz problémát, hogy pillanatnyilag megoldatlan a liftek tervezett karbantartása. Az esetenkénti gondot, bosszúságot tetézi, hogy a lakók egy része gondatlanul kezeli a felvonókat, a gyermekek pedig sokszor játszószernek tekintik.

A főváros felvonóinak karbantartását, felújítását és szervizszolgálatát a húsz évvel ezelőtt alakult Fővárosi Felvonójavító Vállalat látja el — a lehetőségek keretein belül — nagy gondnal, lelkiismeretesen és felelősséggel. A vállalat fejlesztési koncepcióját a főváros kapacitásszükségletének, illetve a felvonószakmában jelentkező rendezetlen és szervezeten együttműködés figyelembevételével alakította ki. A külső körülmények arra kényszerítették a vállalatot, hogy saját felvonótípusokat alakítsanak ki, a javítási munkákat is a saját alkatrészekből pótolja.

Új hajtóművek

Az 1968-ban életbe lépett gazdaságirányítási rendszer ugyancsak arra ösztönözte a Fővárosi Felvonójavító Vállalatot, hogy fokozza műszaki fejlesztési tevékenységét. Ennek keretében kialakították a korszerűsített A-32-es típusú hajtóművet, amely most már a peremmotoros változatával korszerűsített fékberendezésével megbízható hajtóművé vált — a lakos-

sági igényeket kielégítő sebességi követelmények mellett — a négy- és a hatszemélyes felvonóknak. Ezzel a hajtóművel — 500 kilogrammig, hurokba kötés esetén ezer kilogrammig — a teherfelvonók hajtóműigénye is megoldható.

A másik hajtóműtípus az A-11 számú kisberendezés — amely száz kilogrammig egyaránt alkalmas az étel- és kis teherfelvonók működtetésére. Az építőipari gyorsfelvonók működtetésére ugyancsak ez a berendezés szolgál.

Ezekben a kategóriákban a Fővárosi Felvonójavító Vállalat — a hajtóműgény tekintetében — önellátóvá vált. A vállalat a magyar és a KGST előírásainak megfelelő méretsorválasztékot kielégítő fülkét tervezett, könnyen szerelhető kivitelben. A fülkéhez megbízható váz- és fejszerkezet tartozik. Korszerűsített mozgópaddal és — a legújabb fejlesztési eredmények kapcsán az ÉSZ 11 előírásainak megfelelő — túlterhelésgátlóval is fel van szerelve.

Figyelmet érdemel a korszerű emeleti és fülkétáblá megoldás is. A táblákat — ipari formatervezők segítségével — a műszaki, esztétikai igények, a javítási és karbantartási lehetőségek messzemenő szem előtt tartásával alakították ki. A táblák az alapállomási távkapcsolók, illetve a „kulcsos igények” esetén a megszakító betét beépítésének lehetőségével készülnek.

A vállalat kifejlesztette egy korszerű vezérlőberendezés típusát is. Ezzel az egységgel, univerzális vezérlőberendezéssel az idején jelennek meg a „piac”. Ez a berendezés — az előírásokon túlmenően — főnyű cserélhetőségével, javíthatóságával, megbízhatóságával és a villamos iparban alkalmazott legkorszerűbb elemek felhasználásával igyekszik a világszínvonalat elérni.

A műszaki fejlesztés során kialakított műanyag házas, kombinált biztonsági zár, az ÉSZ 11 előírásának minden tekintetben megfelelő sebesség-határoló, az eddigieknél megbízhatóbban, csendesebben működő zárviszaghúzó mágnes és sok más apró alkatrész kialakítása és gyártása a Fővárosi

Felvonójavító Vállalatot ma már a felvonókat és felvonóalkatrészeket gyártó vállalatok sorába emelte.

A Fővárosi Felvonójavító Vállalat tudatos üzletpolitikát folytat. Gyárt-felvonók ennek megfelelően alakítja ki. A megbízható kivitel nem takar kezdetleges műszaki megoldást, a vállalat azonban nem gyárt luxusfelvonót és nem készít nagy sebességű felvonóberendezést.

Az üzletpolitika hatására a főváros egészségügyi és oktatási intézményei, minisztériumai, azaz a Budapest területén működő közületek egyre nagyobb bizalommal fordulnak a vállalatához.

Átalánydíjas karbantartás

A Fővárosi Felvonójavító Vállalat üzletpolitikájához szervesen kapcsolódik: olyan új szolgáltatásokat fejlesszen ki, melyekkel elsősorban a fővárosi ingatlankezelő vállalatok — ezen túlmenően minden üzemeltető számára — egyszerűsítse és megoldja a felvonóüzemeltetés gondjait.

Az átalánydíjas felvonókarbantartás ötlete — néhány évvel ezelőtt született, azóta — a szocialista és a kapitalista országok tapasztalatait hasznosítva — valósággá vált. A szolgáltatás kiterjed az ingatlankezelő vállalatok felvonóinak — amennyiben megállapodás születik — átalánydíjas felvételére, tekintet nélkül a felvonók állapotára, korára és típusára. Napjainkig a vállalat mintegy ezer felvonó átalánydíjas karbantartását vette át az ingatlankezelő vállalatoktól. A vállalási feltételek lényege, hogy az átalánydíjas karbantartás díjtétele ellenében elvégzik a felvonók tervszerű, megelőző karbantartását, előírás szerinti ápolását, valamint szükség szerinti kis- és középjavítását. A tevékenység az éves javítás mértékéig — az összes alkatrész- és anyagszükségletet is beleértve — kiterjed.

Az átalánydíjas szerződés keretében vállalják, hogy az így karbantartott felvonóknál az állásidő havi három éves viszonylatban tízennyolc napnál nem lehet több. A gépkocsival ellátott szervizszere-
relők általában a bejelen-

tést követő négy órán belül megjelennek a helyszínen és elhárítják a hibát. Új dolog, hogy hibabejelentést bárki tehet, közvetlenül az elhárító szolgálathoz. Az átalánydíjas felvonókarbantartás esetén az üzemeltető semmiféle adminisztráció nem terheli, ezt a feladatot a vállalat végzi.

Az átalánydíjas karbantartás esetén elsőbbséget biztosítanak a felújításnál és a nagyjavításnál is, a munkát úgy igyekeznek megszervezni, hogy az állásidő a nagyjavítás ideje alatt is minimális legyen. A tevékenység sikere arra buzdította a vállalatot, hogy a szolgáltatást kiterjessze az egyéb megrendelőkre, így a közületekre és a társasházakra is.

Az üzemeltetők egy része még nem ismerte fel az átalánydíjas szolgáltatás hasznosságát. Ha figyelembe vesszük, hogy egy felvonóberendezés értékének évi öt százalékáért vállalják a bővített karbantartást, akkor — összehasonlítva az egyéb veszélyes üzemi és személyszállításra szolgáló gépi berendezések szervizigényével — ez nem mondható magas összegnek.

A vállalat fejlesztési programja biztosítja, hogy 1975 után a fővárosi ingatlankezelő vállalatok kezeltetésében álló mintegy négyezer felvonó ilyen módszerű karbantartását és üzemeltetését megoldják.

A szövetkezeti és társasházak felvonóinak javítását és karbantartását ugyancsak ilyen módszerrel lehetne, kellene megfelelő műszaki színvonalra hozni. A szövetkezeti és társasházak felvonóinak javítása jelenleg gyakran a kétes hírű vállalkozások vagy a magán-kisiparosok olcsónak tűnő tevékenységéről, esetenként a kontárok lelkiismeretlenségéről függ. Mindebből következik, hogy a szövetkezeti és társasházak tulajdonosai számára előbb-utóbb csakis ez a szolgáltatás járhat megfelelő eredménnyel. Ennek felismeréséről tanúskodik, hogy az érdeklődés erről a területről is rohamosan nő.

A vállalat helyes beruházási politikájáról tanúskodik, hogy 1972 januárjától olyan komplex felvonótervező részleget hozott létre, amely nem csupán a gépész-, de az építész- és a villamos tervek is „házon belül” képes elkészíteni. A lakóházak teljes felújítását kivéve máris elérték, hogy az ingatlankezelő vállalatok a tervezést igénylő felvonómunkákat tervezéstől a kulcsátadásig megrendelhetik a vállalatnál. A komplex felvonótervezés bevezetése lehetővé tette, hogy a vállalat vállalkozik a felvonófelújítás, illetve a rekonstrukció kidolgozására is — szükség szerint alternatívákkal — s ezt követően a teljes tervdokumentációt a megrendelőnek rendelkezésére bocsátja.

Ismert dolog, hogy évenkénti keretű nehézségeit okozott a felvonófelújítások építészeti jellegű munkáinak elvégzése. A fővárosban számos felvonó alsó gépházát elrendezésű, a dobos berendezésű és a meglévő kerékházak nem felelnek meg az ÉSZ 11 előírásának. Ezeknél az aknaí süllyeszték kiképzése, az aknaajtók beépí-

tése és megfelelő portálberendezések felszerelése, burkolótornyok építése ma már nélkülözhetetlen követelmény.

Egy régi felvonóberendezés felújítása, berendezéseinek korszerűsítése építészeti és szakipari munkát igényel. Korábban az építőipari kapacitást a megrendelőknek kellett biztosítani, a vállalat csak a felvonó beszerelésére kötött szerződést.

Körülbelül öt éve, hogy a Fővárosi Felvonójavító Vállalat főfoglalkozásában is foglalkozik a felvonók felújításával. Ez a tevékenység új fejezetet nyitott a megrendelők és a vállalat kapcsolatában. A Fővárosi Felvonójavító Vállalat ugyanis ma már megfelelő építőmesteri, szakipari kapacitást biztosít és fővállalkozásban generálkivitelezőként végzi a felvonók teljes felújítását. Ennek következtében megszűntek a munkaterület átvételéből származó korábbi határidőviták és minőségi kifogások.

A megrendelő ma már kész berendezést kap — mintegy kulcsátadással. A szakértői átvétel számára garanciát jelent a tekintetben, hogy az ÉSZ 11 előírásainak megfelelő, korszerű, üzembiztos berendezést kapott.

Fejlesztés, rekonstrukció

A fővárosi tanács ingatlankezelési és építési főigazgatósága még 1969-ben utasítást adott rá, hogy dolgozzák ki a vállalat 1970—1980. évekre szóló fejlesztésének lehetőségét. Az elkészült tanulmány alapján született meg a Fővárosi Felvonójavító Vállalat fejlesztési

dődött. A beruházási programot a fővárosi tanács végrehajtó bizottsága 1970-ben hagyta jóvá. A vállalat fejlesztéséhez az Építészeti és Városfejlesztési Minisztérium is adott támogatást.

A Megyeri úti létesítmény elkészülte után (a tervek szerint 1976-ban) a Lehel út üzemi rendeltetésű helyiségeiből a vállalat kiköltözik az új üzemcsarnokba, megszűnteti kihelyezett üzemrészét, telepeit pedig a Lehel útra hozza be. Itt a vállalati központ igazgatási és irodahelyiségein kívül a szervizbázis kap végleges otthont. Lehetőség nyílik továbbá rá, hogy tanműhely létesítsenek az ipari tanulóknak számára, s ezzel megteremték a vállalat munkaerő-utánpótlását.

A beruházás átadása után a Fővárosi Felvonójavító Vállalat alkalmazásá válik Budapest ingatlankezelő vállalatához, közületeihez tartozó valamennyi felvonó karbantartására, javítására és felújítására, a szükséges tartalékalkatrészek gyártására és előállítására.

Már szó volt róla, hogy a főváros több mint háromezer régi, elavult felvonója felújításra, cserélésre szorul. A Fővárosi Felvonójavító Vállalat a negyedik ötéves terv befejezése után felkészenül 400 darab felvonó évenkénti felújításának elvégzésére. Amennyiben a megrendelőknél rendelkezésre áll a pénzügyi fedezet, akkor az ötödik ötéves terv végére elérhető, hogy a főváros korszerűtlen liftjének mindegyikét 1980 végéig kicserélik.

Budapest függőleges közlekedésének zavartalanítása csakis ily módon biztosítható.

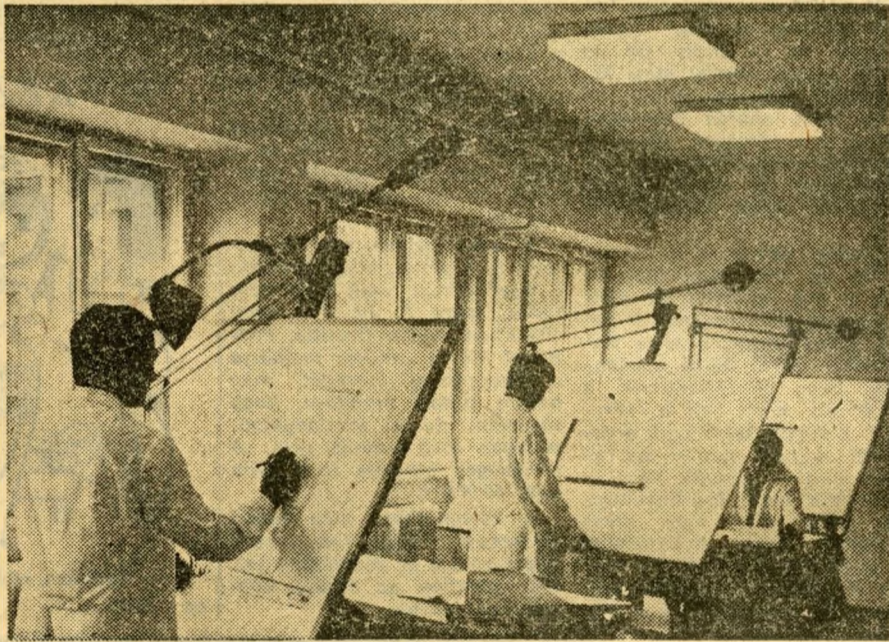
Az egyedi lakóházak felvonórekonstrukciójának érdekében bizonyos

A felvonók „vezérlésnek” korábbi gyakori változása hátrányosan befolyásolta a vállalat korábbi tevékenységét. Az ÉSZ 11 életbelépeése újabb követelményeket állított a felvonók vezérlőberendezéseivel szemben. Jelen-tősen nőttek a kezelési és a biztonsági követelmények, s ennek megfelelően módosítani kellett a vezérlés rendszerét. A Fővárosi Felvonójavító Vállalat ma már rendelkezik olyan univerzális, korszerű vezérlőegységgel, mely kielégíti az ÉSZ 11 előírásait, s az alaptípuson a különböző felhasználási esetekben sem kell változtatni.

További feladat, hogy a régi házakban szerelendő felvonóberendezésekhez a mai rendszernek megfelelő — tűzbiztonsági előírások szerint készített, préselt acélemlemez aknaajtót alkalmazzanak, megfelelő biztonsági zárral. A vállalat ilyen vonatkozásban is figyelemre méltó intézkedéseket tett, s az úgynevezett szerelt aknaajtós rendszer kialakításával megteremtette a lakóházi alaptípust.

Ha ehhez hozzávesszük a megfelelően variálható és egyedi típusméretek egyaránt alkalmas fülkét és a különböző szerkezeti megoldásokat, akkor nyugodtan elmondhatjuk, hogy a Fővárosi Felvonójavító Vállalat kialakította az egyedi házakhoz szükséges lakóházi felvonócsalád alaptípusának rendszerét.

A változatok összegeve, tiszta lelkiismerettel nyugtázzhatjuk: a Fővárosi Felvonójavító Vállalat sajátjának érzi Budapest függőleges közlekedése pillanatnyi gondjainak mielőbbi megoldását, s az ötéves terv végére, 1976-ban már rendelkezik olyan ipari háttérrel, hogy kedvező esetben nemcsak

Gyártmányfejlesztés — tervezés

koncepciója. Ez két részből áll. Első lépésben a XIII., Lehel út 27—29. szám alatti vállalat központ rekonstrukciója valósul meg. A második lépésben a Megyeri úton új üzemi csarnokot építenek.

A fővárosi tanács végrehajtó bizottsága — saját keretéből — mintegy 100 millió forintot adott a Lehel úti rekonstrukció még 1970-ben elkezdődött. A Megyeri úton 5000 négyzetméteres üzemcsarnok, a hozzá szükséges járulékos beruházásokkal, korszerű szociális létesítményekkel, építése ugyancsak elke-

tipizálásra törekednek. A tipizálás lényegében csak a főegységekre, elsősorban a hajtóműre vonatkozhat. A Fővárosi Felvonójavító Vállalat körülbelül másfél évtizede lényegében egy hajtóműtípust gyárt, s túlnyomórészt ezzel a hajtóművel látja el az újonnan szerelt felvonóberendezéseit. Ezen az alaptípuson a következő években nem kívánják változtatni. Ez garanciát biztosít arra, hogy felújítás esetén — szerelvények megújítását hajtóművel — a Budapesti lakóházak felvonóiban.

a budapesti, hanem az ország többi városa felvonóinak felújításába is be tud kapcsolódni.

A Fővárosi Felvonójavító Vállalat további jó munkájának biztosítéka nem csupán a gazdasági és anyagi bázison, hanem azon a szellemi és társadalmi kincsen is nyugszik, amelyet — a felvonószakmában évtizedeket eltöltött — magas képzettségű, sok gyakorlati tapasztalattal rendelkező — a vállalat 20 éves működése alatt jól összekovácsolódott szakemberek sokasága biztosít. (X)